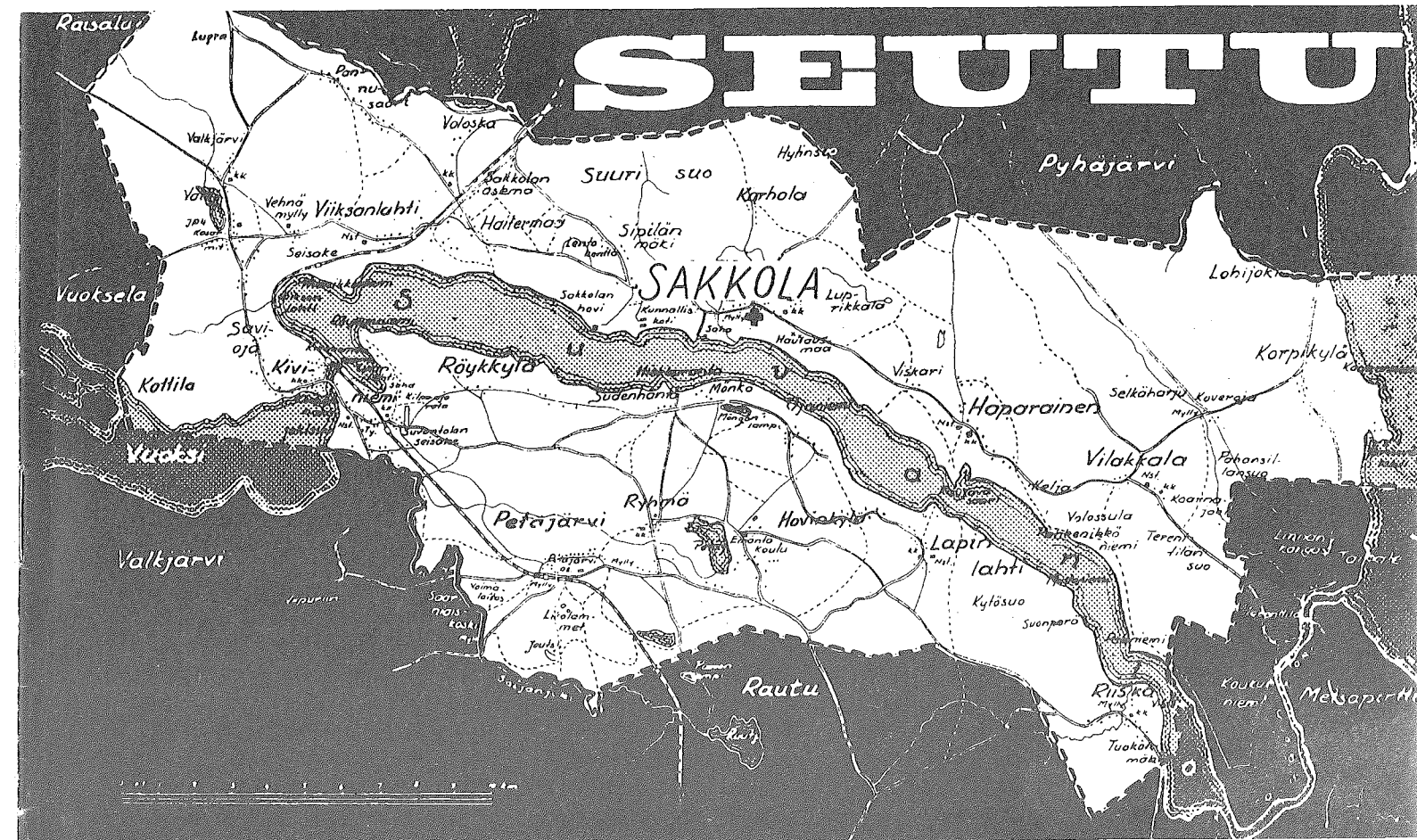
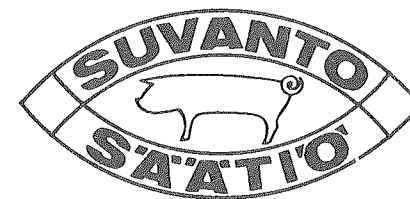

SUVANNON SEUTU

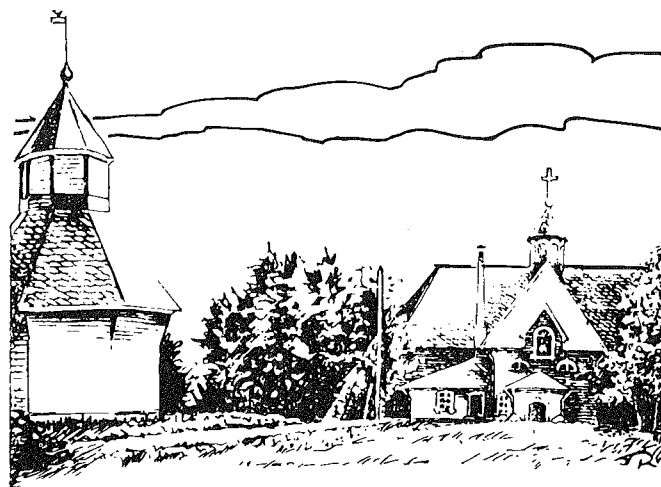
SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 8 1987
JOULUKUU

Kunniakäynti Kalevankankaan Karjalaan jääneiden
vainajien muistomerkillä.

TAPULIN VARJOSSA

Adventtiaika

Kirkkovuosi niveltty kalenterivuoden mukaan, kuitenkin niin, että se on noin yhden kuukauden edellä kalenterivuotta. Tänä vuonna kirkkovuosi alkoi marraskuun 29. päivänä. Sillon oli ensimmäinen adventtisunnuntai, josta alkaa neljän viikon pituinen adventtiaika. Tämän päättyessä alkaakin joulu.

Adventtisana juontuu latinalaisesta sanasta, mikä suomeksi käännettyinä merkitsee tulemistä. Kuka tulee? Jeesus tulee. Hän, Kristus, antaa sisällyksen koko adventtiajalle.

Jeesuksen tulemisella seurakuntansa luo on kolmenlainen merkitys. Hän on jo tullut. Noin 2000 vuotta

sitten Hän syntyi Jumalan Poikana Beethlemin seimeen. Tämä on historiallinen totuus. Joulukirkossa me ylistämme Vapahtajamme Jeesuksen ensimmäistä tulemistä. Sovitustyönä suoritettuaan Kristus astui taivaasiin. Mutta toistamiseen ja yhä uudelleen Jeesus tulee luoksemme Sannassa ja Sakramentissa, kasteessa ja ehtoollisessa. Ensimmäisenä adventtisunnuntaina me laulamme kirkossa näin: "Hoosianna, Daavidin Poika, kiitetty olkoon hän, joka tulee Herran nimeen." Jokaisen luo Jeesus silloin saapuu meitä syntisiä siunamaan. Hoosianna-sana merkitsee suomeksi käännettynä: "Herra auta,

ole ylistetty." (Ps 118,25) Viimeksi Jeesus tulee silloin, kun Hän saapuu meitä hakemaan taivaaseen.

Adventtisunnuntai kutsui meitä kirkkoon kuuntelemaan julistusta Jeesuksen tulemisesta syntisen ihmisen luo ja kuoron Hoosiannahymniä.

*Oi Jeesus Kristus, oi Jeesus Kristus,
rauhas meille anna,
kaikille kristityille armos kannan,
kristityille kannan,
he että aina veisais: Hoosianna!
Kiittäkää Herraa, kiittäkää Herraa!*

(Virsi 407:6) EINO SARES

Älkää peljätkö!

Puhe on pidetty sotajouluna v. 1939 etulinjan korsussa Sakkolan Haparaisissa.

Rakkaat Veljet! Varmaan muistivat mieleemme tuttua jouluvirttä ja jouluevankeliumia kuunnellessamme koti ja entiset joulut. Tänä olemme saaneet kotoa omat joulupaketitme rakkaine kirjeineen ja lahjoineen. On ollut herttaista huomata, että kotiväki muistaa meitä. Olemme tunteneet, että rakkauden siteet käyvät kotoa tänne ja täältä kotiin.

Rakkauden siteet myös yhdistävät meitä elävään Jumalaan. Tänä jouluna sen ehkä huomaamme selvemmin kuin ennen. Karu jouluaattomme täällä maanlaisessa korsussamme on Jumalan lahja tämäkin. Täällä on joulunvietolta riisuttu pois kaikki ihmiskunnia ja koreus, kaikki se, mikä entisinä rauhan jouluina veti mieleemme pois juhlan varsinaisesta sisällyksestä. Täällä me istumme pahnioilla suuressa ahtaudessa, ympäröstössä, jota ei helposti koristeta juhla-asuihin. Hajalle ammutut talot ja kranaattien pirstomat puut muistuttavat meitä pahan tahdon joulusta, jonka vihollinen on meille valmistanut. Kuitenkin juuri tässä ympäristössä ja näissä oloissa joulun evankeliumi voi tulla meille läheiseksi ja rakkaaksi. Kun loistavan korea kehys ei vedä huomiota puoleensa niinkuin

tavallisina jouluina, me näemme varsinaisen joulun ihmeen oikeassa valossa. Joulu on sittenkin hyvän tahdon juhla: Jumala rakastaa meitä niin paljon, että hän salli poikansa syntyä Vapahtajaksemme.

Tänä jouluna Jumala meille erityisesti julistaa: "Älkää peljätkö". — Eikö olekin tarpeellinen tuo sanoma! Pelko, kuolemanpelko on tuttu monelle. Joskus siitä voi olla vakavaa haittaa taistelutehtävän suorituksessa. Mitä pelko sitten on? Se on väärä asenne Jumalan edessä, se on epäluottamuslause Jumalalle. Pelko on pahan omantunnon hedelmä. Ihmisellä on sisäinen tunto siitä, että hän ei ole valmis astumaan iankaikkisen Jumalan eteen. On tunto siitä, että Jumala ei voi olla minulle armollinen, vaan että Jumalan täytyy hyljätä minut, koska minä olen hyljännyt hänet.

Nytpä joulun evankeliumi meille vaarojen keskellä oleville sanoo: "Älkää peljätkö!" Meidän ei tarvitse peljätä siitä syystä, että vanhurskaan Jumalan Poika on syntynyt meidän Vapahtajaksemme. Vapahtaja, Jeesus Kristus, ottaa pois pelon. Sillä hän osoittaa meille, että Jumala on hyvä Isä, joka antaa synnit anteeksi. Jee-

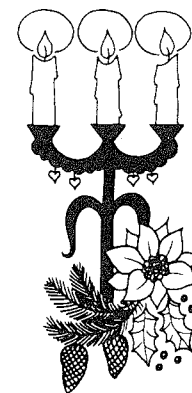
sus takaa, että meille ei tapahdu tekojemme mukaan, kun nöyryytemme Jumalan edessä tuhlaajapojan paikalle. Tehdyt synnit eivät enää vedä Jumalan vihaa meidän päällemme, sillä Jeesus on kuollut sitä varten, että me saisimme elää. Synnin rangaistus, kuolema, kohtasi viattoman Jeesuksen. Sentähden ne ovat vapaita, jotka ovat elämänsä kätkenneet Kristukseen. Vapahtaja vastaa heistä. He eivät enää pelkää kuolemaakaan. Vain syntiä he pelkäävät ja yrittävät sitä karttaa.

Tulkoon siksi tänä jouluna meille rakkaaksi enkelin sana: "Älkää peljätkö, sillä minä ilmoitan teille suuren ilon — teille on tänään syntynyt Vapahtaja." Siinä on paras joululahjamme, ainoa todellinen joulun lahja.

L. A. Paunu

rykmentin pastori

Tämä puhe on kirjasta: Risti rintamalla. Otava 1941. Vuorokausi tämän korsussa esitetyn puheen jälkeen alkoi tuhansia uhreja vaatinut Keljan taistelu.

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA

— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

- Passikuvat heti — otamme myös valokopiot
- Nopea filminkehityspalvelu, jopa tunnissa
- Laaja tarvevalikoima: Kamerate, projektorit, filmit, kehykset
- Valokuvaaja tilattavissa eri tilaisuuksiin, studiokuvauksia

Lempäälän Kuva ja Tarvike
om. Tapio Kuisma, Sirvalahti P. 751 659

VEIKKO SOKURA

**Erikois-
hammasteknikko**

TAMPERE

Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

Joulu Floridassa 1962—63

Tuo joulu alkoi jo kotirapuilta Torontossa, kun lähdimme lumipyryssä kohti Windsoria ja jatkoimme matkaa etelään päin. Meillä oli matkatoimiston antama ajotiekartta talvea silmällä pitäen. Ajattelimme tosin ottaa lyhyemmän tien Harrisburgin kautta, jota tuttavamme suositeli. Sattui kuitenkin niin, että sittenkin jouduimme talvitielle. Oli kuin joku korkeampi olisi ollut ohjaksissa ja huomasimme olevamme länsiosassa Erien kautta menevällä valtatiellä. Kertoivatkin sitten itäpuolella riehuneen ankaran talvimyrskyn, josta säästyimme erehdyksemme kautta. Tie oli pitempi, mutta turvallinen ja sehän oli pääasia.

Joulutunnelmaa oli paljon matkan varrella ja radiosta kuului joulun säveliä. Vanhoja ja uusiakin. Sivuuitimme lumirajan ja maisemat muuttuivat kesäisemmiksi. Etelä-Karolinassa näimme ensimmäiset palmut ulkona ravintolan puistossa. Vaatteita sai alkaa vähentää päältä. Floridan valtioon rajalla saimme tervetuliaismaljan, ison lasillisen appelsiinimehua. Ja lämpöinen etelän tunnelma lisääntyi. Sellainen on valtava nautinto Pohjolan asukkaalle. Auringon laskun aikoihin lähestyimme Lake Worthia. Mikä komea auringon lasku se olikaan. Tien oikealta puolelta tuli palavan suopensaikon haju. Valmistivat asuntoaluetta Floridan rämeikköihin polttamalla alakasvullisuutta ja siten karkoittaen käärmeitä alueelta ennen kanavien kaivamista. Noilla alueilla on nykyisin kauniita bungalaita ja viljeys on muisto vain.

Pimeän tullen olimme saapuneet Lake Worthiin, jossa yövyimme. Kun aamulla kurkistin ovesta, minulle oli jo appelsiinijuoma lasissa ja molempien lasien vieressä kaunis ”haipis-

kus” kukka. Palmut huojuivat motellin puistossa ja oli ihan selvä kesä. — Lauri lauloikin: ”Onkos tullut kesä nyt talven keskelle?” Tuntui oudolta ajatella, että jossain pakkainen paukkui ja lunta pyrysi. Oli uskomattoman mieluinen olo. Tähän motelliin emme kuitenkaan asettuneet, vaan menimme suomalaisalueella Lantanaan, jonne asetuimme kahdeksi viikoksi Bullin kotiin. Paljon oli suomalaisia jo silloin näillä mailla ja kauniita olivat heidän kotinsa ja puistonsa.

Joulukirkko oli outo kokemus, kun avonaisesta ikkunasta puhalteli lämmin tuoksuva tuuli. — Sellainen lienee ollut ensimmäinen joulu Bethlehemissä Jeesus-lapsen luona, joskin seimi oli vuoteena, niin kuitenkin se oli kaunista juhlaa vuosituhansien takaa, leviten ympäri maapallon samana sanomana ja valona ja lämpönä! Niin etelässä kuin lumisessa Pohjoisessa!

Juhlajumalanpalveluksen jälkeen ajoimme Atlantin rantaan ja joulusauna oli uinti valtameren suolaisessa vedessä. Vesi oli kirkas, pohja vaaleaa, kovaa korallihiekkaa. Uinti oli ihana elämys ja kovin virkistävää ja tunti itsensä suurenmoisen terveeksi ja nuoreksi. Unohtumaton joulu oli tuo Floridan joululahja meille.

Kun tulimme takaisin Torontoon, niin lähetimme Floridan suomalaisradiossa seuraavan tervehdyksen:

”Nyt olemme kaukana Lantasta ja nyt oikein ymmärrämme vasta miten kaunis on teidän kesämaa. Silmissä välkkyvä loistava meri ja kotinne kauniit puistot!

Ja vaikka lomamme niin nopeaan meni, niin jäihän meille kauniit muistot.”

Klaudia

Nykyajan joulu

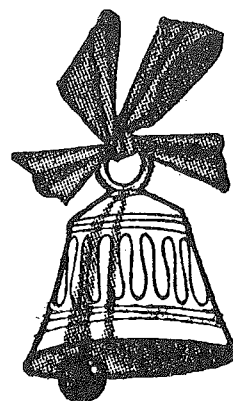
Joulu saapuu joka kotiin tihenevin tunnekuvin, lahjatoivein, onnenunin aika kuluu... Saapuu joulu.

Kiertää kylää joulupukki, helikopterilla lentää, televisiosta kurkkii... Mainostaja usein urkkii: Mikä toisi hyvää mieltä.

Nykyajan joulu saapuu, kantapäillä kiire, raha. — Moinen tapa ei liene paha, jos ei ihmistä se torju. Jos ei joulurauha horju.

Elsa Tuokko

Lapsuuteni joulu

Eihän se niin kovin hääviä sen maailman aikaan elämä ollut, eikä joulukaan niin antelias kuin se nyt on. En muista meillä olleen joulu-kuustakaan, ja mistä ne olisi saanut kuusen koristeetkaan siihen aikaan? Paperia ei ollut kotona, mistä olisi leikannut — ei tullut kun yksi sanomalehti kotiini, nimeltään ”Maakansa” kolme kertaa viikossa ilmestyi. Kun meillä oli monta lasta, niin ei lehdestä monta suikaletta riittänyt kun jokainen tahtoi osan.

Toisenlaiset oli joulun viettotavatkin: Silloin tuotiin pahnat lattialle, jouluoljet, ja eri jouluina oli eri ol-

jet. Vanhana jouluna oli rukiin oljet, Uutena jouluna oli ohran pahnat ja loppiaisena kauran pahnat. Ja sekös oli mukavaa, kun sai peuhata olkien päällä. Sai mennä kuperkeikkaa ja mitä kukakin osasi. Eihän siihen kuusta voinut tuodakaan, jos sai kynttilöitä, niin oli tulipalon vaara suuri kun oljet olivat lattialla.

Ruokatouhu ei ollut paljon arkista kummempaa, se vain, että pullaa oli ja sen päälle sai vapaasti laittaa paatakkaa, siirappia, joka oli niin hyvää, ettei paremmasta puhuttakaan.

Kirkkoon emme päässeet, kun ei ollut sellaisia vaatteita, kengät oli tosin jokaisella kun isäni oli suutari ja niillä kyllä pääsimme ulos, sillä eihän kotona tarvinnut niin hyviä vaatteita olla.

Se oli hauskinda kun tuli Tapaninpäivä, silloin isäni valjasti hevosen ja kaikki lapset rekeen matkalle mummolaan tapaninajelulle.

Mummolla oli aina jotain hyvää antaa meille käteen. Joulupäivänä emme saaneet kyllä mennäkään mihinkään, sillä silloin oli kristillinen elämä paljon vakavampaa mitä on nykyisin. Kaikkia sääntöjä piti noudattaa. Yksin kinkerissä käynti oli niin tarkkaa, että huudettiin nimeltään talojen perheet, että kuka oli kinkereillä ja kuka ei.

Lasten piti käydä aina kinkereillä ja osata läksyt ulkoa. Kun vanhempi veljeni ei malttanut lukea kinkeri-läksyä, oli vaan mäkää laskemassa, niin isä nautasi kengät seinään, eikä niitä otettu irti kuin vasta kinkeriaamuna.

Oli suuri häpeä vanhemmille jos ei lapset osanneet kinkeri-läksyään, etenkin rippikouluun pyrkijän täytyi osata läksyt.

Maire Salmela

☆☆☆

EDULLISESTI

- Kehystykset
- Taiteilijatarvikkeet
- Lahjatavarat
- Valokuvakehykset
- Kuvapalvelu
- Kameran

Passikuvat HETI!

Ota osoitteeksi palveleva

**KEHYS- JA
LAHJAPISTE**

T:mi Valio Rauhala

Puutarhakatu 23

TAMPERE

Puh. (931) 128 575

**HYVÄÄ JOULUA
JA ONNEA
VUODELLE 1988**

Toivottaa kaikille tutuille

VERHOILULIIKE ARJA

OM. AAPRO KIISKI

VAINIOLANTIE 13

45740 KUUSANKOSKI — PUH. (951) 475 93

Oikeaa joulua odotellessa

Lämminhenkistä pikkujoulua vietettiin yhdessä Petäjärven nuorisoseuran ja Vesilahden Karjalaisten kanssa Aino ja Arvo Nuoran kodissa Narvan kylässä Vesilahdella. Isäntäväki toivotti ystävällisesti vieraat tervetulleiksi ja kutsui runsaasti kaettuun kahvipöytään.

Kynttilöiden lepattava liekki ja kuusen tuoksu loivat tupaan tunnelmaa. Kun kahvi oli juotu ja alkukuumiset kerrottu niin alkoi ohjelmapuoli. Ns:n pj toivotti pikkujouluvieraat tervetulleiksi. Tämän jälkeen laulettiin Armas Maasaloon: "Hiljaa, hiljaa joulun kellot kajahtaa..." Seurasi Kerttu Virolaisen huolella valittu, perinteinen joulukertomus. Ker-

tomuksen myötä pääsimme hetkeksi irti arjesta ja mieleemme virittyivät jo joulun odotukseen.

"Jo onkos tullut kesä...", lauloimme täysin rinnoin. Laulun jälkeen saimme kuulla Elli Pulakan havainnollisen matkakertomuksen, valokuvien kera — matkan, jonka hän oli tehnyt keskikesällä synnyinseudulle. Mielenkiinnolla kuuntelimme hyvää esitystä — joka sai mieliimme Karjalan kaihoa — sillä "sukelsimme" suoraan sen suloiseen suveen.

Esityksen päätyttyä muistuttivat "Kuparisen Kaksoset" laulullaan: "Maa on niin kaunis..." ja toisena numerona "Tuikkikaa oi joulun tähtöset..."

Siinä vaiheessa kun Aino-emäntä kantoi höyryävää puuropataa pöytään — heräsimme — ja nythän on joulun ja pikkujoulu taas. Arvata saattoi "väskynä"-sopan kanssa puuro maistui herkulliselta.

Seija Purontaa saatteli meidät vielä runoratsullaan Lappiin, sinne lähelle Korvatunturia — josta pukki oli jo poroineen ehtinyt etelään, sillä eteisessä odotti jo iso korillinen pikkupaketteja, joita Ainon ja Arvon "vunukat", Katri, Hanna ja Jarkko posket hehkuen innolla ne jakelivat.

Ja meillä kaikilla oli niin mukavaa, kun kaikki saimme olla mukana.

Petäjärven ns ja Vesilahden Karjalaisten puolesta lausumme parhaat kiitoksemme, että saimme viettää rattoisan pikkujoulun kodin lämmössä.

Laina Nuora

☆☆☆

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo
NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Osallistuin kotikyläjuhlaan

En pysty sanoin kuvaamaan niitä ajatuksia jotka mielessäni liikkui silloin, kun lähestyin Seurakuntataloa. En voi kieltää ettenkö arkaillut tullessani... Erkin tapasin jo ulkona, mutta emmehän me toisiamme tunteneet. Ja kun yksin seisoin eteisaulassa ja sisältä kuului puheen sorinaa, silloin jännitin...

Jännitys vasta laukesi kun sisältä tuli ryhmä miehiä. Täysin outoja, silti vanhoja tuttuja kaikki! Kummasti olivat muuttuneet sitten viime näkemän. Vaikka ei omakaan naamani tainnut olla aivan saman näköinen kuin 50 vuotta sitten? Minulle tämä hetki oli todella unohtumaton. — Kuin herätys pitkästä unesta...

Aina vain lisää tuli uusia ja outoja kasvoja — kaikki kuitenkin hyvin tuttuja, naapureita ja entisiä koulukavereita. Se oli todella hetki jollaisista ei monasti ihmiselämässä satu.

Noina menneinä vuosikymmeninä en ole montakaan haitermaalaista tavannut. Pitkinä vaellusvuosinani en ainoatakaan ja senkin jälkeen vain aniharvoja tuttuja. Toivon, ettei tämä jäänyt ainoaksi tapaamiseksi ja ettei seuraavaan kertaan tulisi yhtä pitkiä aikoja.

Joten vielä kerran terveiseni Teille kaikille täältä Tumbasta!

Eino Paussu

☆☆

Nuoruusmuistoja

Kuinka läheisiä ovatkaan nuo kaukaiset ajat, kun kotikunnaita kuljin. Niitä ikävän kaipuulla muistelen kymmenien vuosien jälkeen... Sieltä jouduimme lähtemään kerran, jonka lähdön määräsi kohtalo Heran.

Nuoruus muistoissa säilyy aina. Sakkolassa Suvannon rantoja vehmaita ihailla sain. Rakkaita Lapinlahden seutuja usein unissa kuljen. Nytkin asun lähellä järveä, joka siintää ikkunaan ja kun sitä katselen niin aina tulee mieleen Suvannon järvi, jossa oli niin hyvät uimarannat. Laiva kulki Taipaleenjoen ja Kiviniemen väliä, aamuisin se huudatti Lapinlahden laiturille kello 6, se oli samalla aamuherätys jos ei muuten olu herätty, se laivan huuto kuului minunkin kotiini...

Eihän enää itketä, vaikka kotikunnaat julma sota riistikin, sillä olemmehan välitöntä ja iloista Karjalan kansaa, joiden surut pian haihtuvat.

Kun kävin rippikoulua, niin usein välitunnillakin kävin katsomassa siinä vanhalla hautausmaalla olevia esivanhempieni hautakumpuja, se oli kaunis, iso, muistokivi ja ympärillä komea rauta-aita.

Hiitolan sankarihautaan jäi myös

mieheni. Emmekä näitä kumpuja katsomaan pääse. Muistoissa hekin kaikki vielä säilyvät... Sinne jäivät rakkaat omaisemme hautakumpujen alle Ylösnousemuksen aamua odottamaan...

Vaikka joskus on matkalla myrskysää, niin Jeesus purttamme ohjaa. Ei lastansa jätä Hän milloinkaan, vaan rauhan rantahan johtaa.

Ei minunkaan elonitaival pitkä lie ne? Täytin 16. 6. -87 jo 78 vuotta. Olin lasteni ja kukkien ympäröimänä.

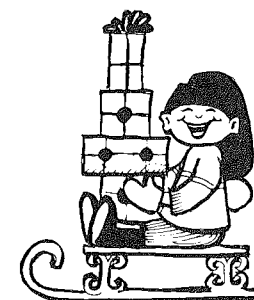
Siunattua kesän jatkoa teille entiset ystävät ja Lapinlahden tuttavat. Minun ikäisistäni on jo moni siirtynyt ajan rajan tuollepuolen.

Terveiset kaikille tutuille.

Jenny Ylikoski, os Harttiin

☆☆

**Rauhallista Joulua
ja
Onnea Uudelle Vuodelle**
Pärssisen Konepaja
35500 Korkeakoski

Juhlapuhe kotiseutujuhlassa Saaren Akonpohjassa

Hyvät kuulijani!

Ollessani tuolla Saaren kirkossa pitkästä aikaa, ajattelin, että mihinkäs kaikki saarelaiset ovat menneet? Nyt minä sen ymmärrän. Te olette kaikki täällä! Täällähän saarelaiset ovat.

Tämä on iloinen asia, että näin runsaasti olette tulleet tämmöistä kotiseutujuhlaa viettämään ja kulkemaan pienen matkan runonpolkuja.

Vanha kiinalainen sananlasku sanoo: ”Missä runous loppuu, siellä elämä autioituu.” Monella on sellainen käsitys, että runo on joku semmonen abstrakti käsite, jossakin kaukana näkymättömissä ja löytymättömissä. Niin ei kuitenkaan ole. Kun avaamme radion tule iskelmä, siinä on sanat, meillä on kuultavissa sävelletty runo. Kun olemme kirkossa, laulamme virttä, meillä on käsissämme sävelletty runo. Runo on siis joka paikassa siellä missä ovat ihmiset. Se on meitä lähellä, se on meillä mukana ja moni on runoilija vaikka ei sitä julkea tunnustaa. Jonain herkkänä hetkenä sille syntyy sisimpään tarve puhua ulos, asettaa sanoja tiettyyn muotoon peräkkäin, soinnukkaasti, rytmikkäästi ja lopputulos on runo. Runoilijoita on paljon. Toiset kirjoittavat niitä muistiin, toiset eivät. Suurin osa Suomen kansan runoista on syntynyt siten, että niitä ei ole aikanaan muistiin kirjoitettu. Vasta jälkeenpäin ne on kerätty, koottu ja pantu kansiin. Näin on syntyneet Kanteletar, Kalevala, Helka-virret ja monet muut kansanrunouteen niin laajasti liittyvät teokset.

Minä osoitan erityisen kiitokseni tämän juhlan järjestäjille siitä, että tällä kertaa Aleksanteri Aavan tuo-

tanto on osunut tämän juhlan teemaksi.

Aleksanteri Aava on saarelainen sikäli, että hän asui täällä vuodesta 1940 vuoteen 1956 ja tänne Saarelle hän on myös saanut viimeisen leposijan.

Minä pyydän teitä nyt lähtemään mukaani pienelle retkelle Vuoksen virtaa alaspäin nykyisen rajan taakse, kohti Karjalan Kannasta. Me menemme rajan yli tuolla entisen Enson seutuvilla. Löydämme sieltä Jääsken, Antrean, Äyräpään, Vuosalmen, Pönläkkälän, Vuoksen Noisniemen ja tulemme Kiviniemeen joka on jo Sakkolan pitäjää. Siitä alkaa Vuoksen virrassa kosken alta Suvanto, millä nimellä Vuoksen alajuoksu kulkee noin 30 km verran ja tämä Vuoksen uoma on leveydeltään 1 km yli 2 km:n ja veden virtaus on suhteellisen hiljaista. Tästä maisemasta on saanut nimensä Suvannon seutu ja se päättyy Taipaleenjokeen, mikä laskee Laatokkaan.

Jokainen kuka on kokenut talvisodan tai lukenut sen ajan historiaa, tietää mitä Taipaleenjoki suomalaiselle ihmiselle merkitsee. Siinä vieressä on Kirvesmäki, Terenttilä, Kelja, Volossula j.n.e. kaikki paikkoja missä talvisodassa ja myöskin jatkosodan eräissä vaiheissa mitattiin suomalaisen ihmisen usko ja kunto. Se on Sakkolan pitäjää ja siellä on tämä Riiskan kylä, jossa Aleksanteri Aava syntyi 1883 huhtikuussa. Hän syntyi mv Matti ja Emilia Kuparisen perheeseen. Talo toimi myöskin kievärina senaikuisen matkustusjärjestelmän puitteissa joissa ihmisiä ma-joitettiin, syötettiin ja kuljetettiin

seuraavaan kievariin. Se tila oli siihen aikaan ei suuri eikä pieni, vaan sakkolalaisissa mittapuissa keskikokoinen tila. Sen koko oli puoli manttaa-lia, joka nykyisen mittajärjestelmän mukaan lienee siinä parin sadan hehtaarin paikkeilla.

Sakkola oli vankkaa maanviljelys-seutua kokonaan. Talvisodan edellä pitäjän pinta-ala oli noin 350 m², viljeltyä maata 7000 hehtaaria, asukkaita 6700. Kansakouluja oli runsaasti, entinen Urheilupuisto, Emäntäkoulu j.n.e. Se oli hyvin vireää seutua ja urheiluseura Sakkolan Jäntevän edustajat on tunnettu laajemmalti-kin.

Maratoonari Veikko Karvonen, hiihtäjä Aukusti Kiuru ja monet muut Sakkolan pitäjän miehet ovat kantaneet pitäjän mainetta jopa Suomen rajojen ulkopuolelle.

Tämä oli Aleksanteri Aavan koti-seutua, nämä Suvannon rannat, Laatokan rannat ja metsät, sen luonto ja ihmiset olivat hänelle hyvin läheisiä. Jo tuolloin vuosisadan vaihteen tienoilla oli kansakoulujärjestelmä niin paljon kehittynyt, että Aleksanteri Aava kävi kansakoulunsa Sakkolan Petäjärvellä ja sitten sen jälkeen Kaneljärven kansanopiston tuossa 1901 ja 1902. Sikäli merkittävää tälle päivälle ja sille, että olen täällä, on tämä kansanopistoasia, sillä samalla kurssilla hänen kanssaan oli täältä Saaren Mikkolanniementä Yrjö Kuikka -niminen nuorukainen ja tällä heidän tutustumisellaan on varsin merkittävä osuus Aleksanteri Aavan myöhempiin vaiheisiin, joihin vielä palataan.

Tuossa vuosisadan vaihteen tienoilla Suomi oli osa Venäjän keisarikuntaa, sen eräs suuriruhtinaskunta. Täällä oli venäläinen virkakoneisto, kasakat, santarmit j.n.e. Elimme siis vieraan vallan alla. Lahjoitusmaa-aika oli päättynyt 1800-luvun loppupuolella ja lahjoitusmaa-aika oli kansalle sangen vaikeata aikaa.

Silloin ihmiset, pitäjät maineen ja sieluineen (ihmisiä sanottiin sieluik-

si) oli lahjoitettu vallanpitäjille, jotka usein olivat venäläisiä virkamiehiä tsaarinvallan aikana. He olivat tottuneet siihen, että Venäjällä oli maaorjuus ja ne ihmiset mitkä olivat heidän alaisinaan olivat orjan asemassa. Samaa he yrittivät täällä Suomesakin näillä lahjoitusmaa-tiluksillaan pitäessään hovia.

Teitä lähinnä lienee ollut Koitsanlahden hovi, johon moni tämänkin paikkakunnan esi-isä on lähtenyt roppottiin, päivätyötä tekemään hovissa. Uskon myös, että moni on roikunut ranteistaan piiskuupetäjässä ja maistanut henkilökohtaisesti vallanpitäjän ruoskaa.

Se oli lahjoitusmaa-aikaa.

Aleksanteri Aava on tätä aihetta käsitellyt hyvin monissa runoissaan ja muussakin tuotannossaan. Hän antoi tavattoman suuren arvon niille ihmisille mitkä sen kärsimyksen ovat kestäneet. Aleksanteri Aavan tuotanto alkoi saada laajempaakin mittaa kohta hänen kansanopisto-retkensä jälkeen tämän vuosisadan alkupuolella. Sille antoi sykkettä se, että nämä Kalevalalaiset runot olivat saaneet hyvin laajan kansan kannatuksen. Niitä paljon luettiin ja myöskin näihin aikoihin oli hyvin monia runoilijoita jotka esiintyivät sangen voimakkaasti. Eino Leino muun muassa. Yrjö Jylhä, sitten siellä oli Koskeniemi, Uuno Kailas, Aino Kallas ja monia muita. Näitten ihmisten tuotannossa alkoi näkyä hyvin voimakkaasti kansallisen itsenäisyyden pyrkimys. Suomen ihmiset olivat kylästyneet tähän Venäjän vallan alaisuuteen. Eri tavoin alkoi ilmetä merkkejä siitä, että Suomi pyrkii itsenäistymään omaksi valtioksi. Se oli hyvin voimakasta kansallistunteen nousun aikaa. Ne kenellä oli hengen aseet, sana hallussaan, he niitä myös tehokkaasti käyttivät luodakseen otollista kasvupohjaa itsenäisyyden siemenelle joka jo oli kylvetty.

Toisaalta suuriruhtinas ja kenraalikuvernööri m.m. Bobrikow kovasti ajoivat Suomen venäläistämistä, pyrkien saattamaan virkakoneistonsa

avulla Suomen kansan kokonaan Venäjän vallan alaisuuteen. Tämä ristiriita oli sitä mikä oli jatkunut Suomen heimon ja sen Karjalan Kannaksen ihmisten piirissä vuosisadoista toiseen, milloin idän milloin lännen sotajoukkojen ja vallanpitäjien ollessa paikallisten asukkaitten niskan päällä. Isovihan ja pikkuvihan piilopirtit olivat noille Kannaksen ihmisille varsin tuttuja, kun oli milloin paettu Novgorodin frekkeläisiä ja

milloin taas lännestä suuntautui retkikuntia jotka suuntautuivat Venäjälle.

Tuo ristiriita-alueella asuminen kasvatti ihmisiin semmoisen perusvahvuuden, että vaikka ne taipuivat, eivät koskaan tahtuneet. Vuosisadan alkupuolella kehittyi ensimmäisen maailmansodan aika 1914. Se alkoi siirrellä ja muokata Euroopan rajoja kokonaan uuteen uskoon.

Jatkuu vuonna 1988

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh.932/645 06, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934/760 21, Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Loponen, Lempäälä.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. 931/751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

TALVISODAN ERILLINEN PATALJOONA 6

(ErP6 — Saarelaisen pataljoona)

Pataljoonan asevelijuhla pidetään jälleen Tampereella Keljan taistelun päivänä 27. 12. 1987

OHJELMA:

Klo 13.00 Kokoontuminen kunnianosoitusta varten Kalevankankaan hautausmaan pohjoiselle portille (sankariristin kohdalla). Isot kunniamerkit

Klo 14.00 Asevelikokous ja -juhla Suomalaisessa Klubissa Puutarhakatu 13

Tervetuloa aseveljet lähiomaisineen, kaatuneiden ja kuolleiden aseveljien omaiset, loitat sekä kuntien, säätiöiden ja lehtien edustajat.

JUHLATOIMIKUNTA

Äitini muotokuva

Äitini Maria Kuparinen syntyi Sakkolan Riiskassa 13. 1. 1889 Matti ja Emilia Kuparisen perheeseen. Matti ja Emilia Kuparinen omistivat kookkaan, neljännesmanttaalin laajuisen maatilan, jossa pidettiin parikymmentä lehmää. Tämän lisäksi talossa oli kievari. Kuparisen talon metsät ulottuivat Laatokan rannalle asti. Siellä asui Kuparisen torppari, joka kalasti Laatokasta talon tarvekalat.

Matti Kuparisella oli lapsia viisi tyttöä ja poika, sittemmin kirjailija Aleksanteri Aavana tunnettu.

Äitini äiti, Emilia Kuparinen oli kotoisin Sakkolan Petäjärven kylästä. Hän oli jahtivouti Martti Karvosen tytär. (Jahtivouti oli kruununpalvelija, joka huolehti yhteisistä petoeläinten ajoista, kulon sammutuksesta ym.)

Jahtivouti Karvosen sisarusarjaan kuului useampia lapsia. Eräs heistä, äitini eno, toimi Käkisalmen kaupungin kamreerina. Emilia Kuparisen eno puolestaan oli pappi. Hänen viiranhoidopaikkanaan oli Slavetko Inkerinmaalla. Siellä Aleksanteri Karvonen teki työtä heimoveljien keskuudessa.

Karvosilla oli Petäjärvellä iso talo. Siinä oli huomattavan pitkä pirtti. Haastatteleman henkilön mieleen olivat jääneet erikoisesti urkusoitin ja topatut tuolit Karvosen talossa, hänen käydessään ”Voutilassa” sukulaisten luona.

Äitini kasvoi Sakkolassa Riiskan kylässä, Riiskanjoen rannalla. Suvanto-järveen laskeva Riiskanjoki kasvatti helmisimpukoita kätöksään. Niitä pyydystäessä lienee kulunut osa äitini lapsuudesta. — Aikui- seksi tultua piti osallistua talon töi-

hin. Äiti kertoi kyydinneensä hevosella kievarivieraita toiseen kievariin.

Käsityöharrastus oli äidille läheinen. Hän osasi ompelutaidon, jota tarvittiin joskus oman kodin ulkopuolellakin.

Ajan tavan mukaan osa nuorisosta hakeutui kansanopistoon. Äitini oli opiskellut Kanneljärven Kansanopistossa 1908—09 vuosikurssilla. Muihin harrastuksiin liittyivät nuoris- ja raittiusseurojen jäsenyydet. Harrastuksien tietä lienee löytynyt aviopuoliso, maanviljelijä Simo Tuokko Metsäpirtin Raajusta. Avioliitto solmittiin vuonna 1915.

Äiti ja isä olivat molemmat musiikkalaisia. He esiintyivät joskus koustilaisuuksissa viulua ja kanteletta soittaen. Kun lapsia syntyi perhe-

seen, jäivät ulkopuoliset harrastukset vähäisiksi ja maanviljelykseen, johon kuului myös karjanhoito, oli uhrattava suuri osa ajasta. Näitä suureksi osaksi työntekoon kulutettuja vuosia kertyi äidille Raajussa asuessa noin kaksikymmentä.

Sitten seurasi surkea sotapakolaisuuden aika, johon äiti lähti nuorinta lastaan Arvia, tykkitulen alta huoltaen. Luotisade rapisi vielä Kiviniemessäkin, mutta urheasti, matkavaikeudet kestäen, jatkui evakon elämä äidin kohdalla. Evakon elämä kesti yli puolitoista vuotta.

Itsenäinen olo alkoi oman kurkhirren alla, omaa maata viljellen Etelä-Pohjanmaalla Jalasjärvellä kesällä 1941. Täällä äiti sai kokea työn lomassa iloisiakin asioita. Hän sai täällä viettämänsä, noin kolmentoista vuoden aikana hoitaa lapsenlastaan. Hän sai myös nähdä vävynsä, joka oli valtion virkamies niinkuin hänen isoisänsäkin oli ollut.

Äidin elämänlanka katkesi suhteellisen nuorena, 65-vuotiaana. Sydänsairaus uuvutti hänet 10. 9. 1954. Hän sai lähteä viime matkalle omassa kodissaan läheisten ympäröimänä. Sain olla äidin kuolinvuoteen äärellä ja hoitamassa häntä lyhyen sairauden aikana. — Ei äiti kuolemaa pelännyt, kun siitä keskustelimme, mutta hänellä olisi ollut vielä tervettä elämisen halua, jos vain aikaa olisi annettu.

Usko Jumalaan, hyvän terveyden lisäksi, oli äidin elämän voimana. Karjalaista identtisyttään hän ei hylännyt, vaikka ympäristö oli erheimoinen. Äiti sopeutui kohtaloonsa esimerkillisesti ja jätti jälkeensä rakastavan ihmisen hyvän muiston.

Elsa Tuokko

Anna Tenkanen os Kurikka syntyi 2. 7. 1901 Sakkolassa, kuoli 21. 10. 1987 Forssassa. Entinen kotikylä Sakkolan Karhola ja viimeinen kotipaikka Forssa. Siunaustilaisuus Forssan siunauskappelissa 30. 10. 1987 ja sen jälkeen muistotilaisuus pappelissa.

Väinö Rouvinen syntyi 8. 3. 1904 Sakkolan Kiviniemessä, kuoli 4. 10. 1987 Joensuussa.

KUOLLEITA

Ida Amalia Äikäs os Lemmetti syntyi 4. 1. 1908 Sakkolassa, kuoli 19. 10. 1987 Tikkakoskella. Siunaus Seppälänkankaan kappelissa. Muistotilaisuus Tikkakosken seurakuntasalissa omaisten läsnäollessa.

Tauno Länsirinne syntyi 26. 6. 1912 Sakkolan Vilakkalassa, kuoli 5. 10. 1987 Lempäälässä. Hän palveli vuodesta 1936 kanta-aliupseerina eri joukko-osastoissa, myös JP 4:ssä Sakkolan Kiviniemessä. Sotilasarvo yliväpeli. Jatkosodan jälkeen hän muutti asumaan Lempäälän Moisiin. Länsirinne kuului moniin kirkollisiin järjestöihin ja Lempäälän kirkkovaltuustoon, joissa toimi aktiivisena jäsenenä aina kuolemaansa asti. Siunaustilaisuus 17. 10. 1987

Lempäälän kirkossa ja sen jälkeen muistotilaisuus seurakuntatalossa.

Maanviljelijä, ylikersantti Oiva Aadolf Paaso syntyi 24. 5. 1913 Sakkolassa, kuoli 5. 10. 1987 Huittisissa. Talvisodassa hän oli mukana ErP 6:n joukoissa. Entinen kotikylä Sakkolan Kelja ja viimeinen kotipaikka Huittisten Huhtamo. Siunaustilaisuus Huittisten kirkossa 17. 10. 1987. Siunauksen toimitti pastori Heimo Rinne. Omaisten ja naapurien kukkalaitteiden jälkeen Huhtamon Osuuspankki ja talvisodan aseveljien kukat laskettiin arkulle. Muistotilaisuus Huittisten Seurakuntakeskuksessa. Virsien veisuun ja adressien luvun jälkeen pastori Rinne puhui Oiva Paason muistolle.

Erkki Silvasti syntyi 30. 9. 1924 Sakkolassa, kuoli 22. 9. 1987 Tampereella. Kotikylä Sakkolassa oli Haitermä ja viimeinen kotipaikka Tampere.

Kiitos Klaudialle

Parahin kiitokseni sinulle onnitte- lustasi täyttäessäni 80 vuotta viime maaliskuun 8. päivänä. Vietin juhla- ni omaisteni ja sukulaisteni kanssa. Vaikka yritin salata tämän, se vuoti kuitenkin.

Me olemme, sinä ja minä, kotoi- sin siitä kuuluisasta porsaspitäjästä, Suvannon Sakkolasta, sinä Kirkon- kylästä minä Haparaisista.

Lapsuusvuosina isäni kanssa ajoimme Leimu-hevosella ja valkjär- veläisillä kieseillä, kuinkas muuten, Kirkonkylään kaupantekoon ”Matj- vein” puotiin. Siellä opimme tunte- maan äitisi, isäsi ja Klaudian. Meil- lä oli hyvät vanhemmat. He kasvat- tivat meidät jumalanpelkoon ja isän- maanrakkauteen. Muistatko sie viel?!

Nuoruusvuosina pääsimme kum- pikin Käkisalmen Yhteiskouluun. Me muistamme hyvän rehtorimme Ant- ti Komosen, joka teki kilteistä tytöis-

tä naisia ja meistä pojankoltiaisista miehiä. Kunnia hänen muistolleen!

Klaudia! Tämä hyvä Suvannon Seutu-lehti on nyt monien vuosikym- menien jälkeen ainoa side, joka ker- too molemminpuolin meistä Sakko- lan rotuporsaista. Minulle on tuonut suurta iloa sinun runontasi ja proo- sasi. Vilpitön uskosi Jumalaan ker- too hyvän isän ja kultaisen äitisi ope- tuksista.

Eläköön Karjalan kaunis kaipuu sydämissämme joka päivä. Liitän kii- tolliseen tervehdykseeni lopuksi ne sanat, jotka kirjailija Aleksanteri Aa- va Sakkolan Riiskasta (se Kuparise Santerj) piirsi kirkkotarhassa sijait- sevaan hautapaateen: Tässä on meillä

miehiämme, jotka antoivat elämän, hengen urhot uhrasivat, puolesta su- loisen Suomen, eestä kontujen ko- toisten.

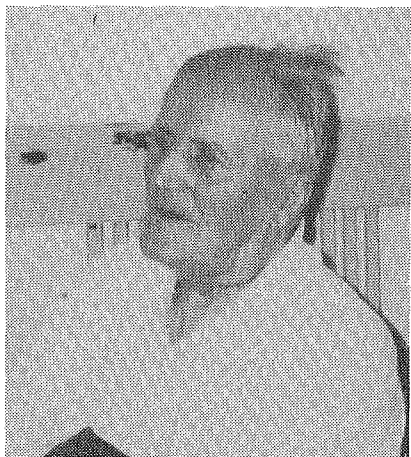
Eino Sares

Putkiliike
P Nuora Ky
37560 KULJU
puh. 676 100

SUVANNON SEUDUN TILAUSHINTA v. 1988 on 50,— VUOSI- KERTA. TILAUKSIA OTTAVAT VASTAAN mm. kaikki POSTITOI- MIPAUKAT. Konttoriin lähetetyt tilaukset voi samalla maksakin pos- tisiirtokortilla, kun vain muistaa laittaa lähettäjän osoitteen mukaan.

Vuosia täyttäneitä

90 vuotta täytti 23. 8. 1987 Jooseppe Eeva Rautalammin vanhainkodissa. Hän on ollut viisi viimeistä vuotta sokeana. Merkkipäivänään hänet haettiin omaan mökkiinsä, jossa ylläoleva valokuva on otettu. Kotikylä Sakkolassa oli Sipilänmäki. Hän kuului Sakkolan kunnanvaltuustoon ja osallistui moniin kunnallisiin luottamustoimiin.

70 vuotta täytti 20. 6. 1987 Edvard Leppänen Nokiällä. Entinen kotikylä Sakkolan Ojaniemi. Jatkosodassa hän oli mukana Viipurinlahden ja Suursaaren taisteluissa. Jatkosodan jälkeen oli kotikylä Tottijärven Joenpohja.

70 vuotta täytti 12. 11. 1987 Hilja Nurja os Pajari Lempäälän Kujussa. Hän on syntynyt Sakkolan hapaarisissa, joka oli myös kotikylänsä Karjalassa. Aviomies on saman kylän poikia joskin avioituivat vasta Lempäälässä.

Hilja tunnetaan ahkerana ja tarmokkaana kodiniehmisestä, mutta hänellä riitti aikaa harrastuksiin myös kodin ulkopuolelle. Martta-, nuorisoseura- ja lottatyö ovat kuuluneet hänen harrastuksiinsa aina Karjalasta asti.

Merkkipäiväänsä hän vietti koto-

naan lähempien sukulaistensa seurassa. Myöhästyneet Onnittelut! Väinö.

70 vuotta täytti 8. 12. 1987 Aliina Liimatainen os Karpanmäki Viialassa. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Kiviniemi. Aliina Liimatainen on ahkerasti avustanut vuosikymmeniä Suvannon Seutua ja toivottavasti vielä jatkaa! Hän on ollut toiminnassa lähes kaikissa kotikylänsä seuroissa ja yhdistyksissä, myös Naisvoimistelijain ohjaajana ja sodan aikana ilmasuojelussa "tornissa" lottana. "Vanhenemispäiväänsä" hän vietti muilla mailla.

60 vuotta täytti 17. 9. 1987 Mauri Esko Jortikka Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Viikkalan Kaarnajoki (Volossula).

60 vuotta täytti 8. 11. 1987 Aarre Leppänen Lempäälän Kuivaspaässä. Hänen synnyinjuurensa johtavat Sakkolan Haparaisiin ja Aarre Leppänen on niitä Haparaisten nuorisoseuran valiotanhuaajia. Leipätyönään hän viljelee tarmokkaasti maatilansa. Paljon Onnea!

60 vuotta täytti 14. 12. 1987 Heimo Heikonen Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylä oli Sakkolan Viiksanlahti.

50 vuotta täytti 29. 10. 1987 Meeri Kyllikki Ahonen os Pitkänen Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Viiksanlahti.

50 vuotta täytti 7. 12. 1987 Martti Olavi Laamanen Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki.

TOIMITUKSEN TUOLI

Tämä toimituksen tuoli on kahdeskymmenes joulupakina minun kirjoittamistani. Aika rientää ja me ajan mukana ikäännyimme.

Päättävänä tilauskautena on kaikissa kahdeksassa numerossa ollut 20 sivua kuvia ja tekstiä eri aiheista. Tämän kokoinen numero kuluttaa yli 30 normaalia arkkia käsikirjoituksia, joten lisää aineistoa, muutoin on taasen päämiehellä "peta" edessä!

Näin tehtynä, 20 sivuista, on menot ylittäneet huomattavasti tulot. Ei tuota surra, eikä menneitä muistella, kumminkin on tilaushinta v 1988 50 markkaa vuosikerta. Joka peittänee menot, vaikka ainakin postimenot nousevat tästä vuodesta.

Kaikki meille ilmoitetut henkilöuutiset laitetaan siihen numeroon joka ei vielä ole kirjapainoon kuljetettu, muutoin vasta on aina seuraavassa lehdessä. Myös valokuvat on tervetulleita.

Numero 7 toimituksen tuoli loikasi vuoden 1988 puolelle, ja silloin syykin selviää...

TOIVOTAN TEILLE JOKAISALLE HYVÄÄ JOULUA JA ONNELISTA UUTTA VUOTTA!

Tavataan tammikuun jälkeen, ellei mitään ihmettä eteen tule.

Kuvat kertovat

On kaunis heinäkuun sunnuntai-aamu. Katson ikkunastani kaunista luontoa ympärilläni. Ja ystävinäni linnut, jotka laulavat omalla äänellään iloksi minulle sekä itselleen. Kaipa kesällä käen kukuntaa ja pääskysten liverystä, mutta nämä kyseiset linnut eivät tervehti minua eikä toisiakaan asukkaita tällä alueella, siis eivät ole kotiutuneet tälle alueelle.

On siis sunnuntai-aamu, mitä harrastaisin tänään? — Katselin jälleen valokuviani ja muistiini tuli ajatus, että lähestyn Suvannon Seutua lähettämällä erään aivan lapsikuvaryhmän. Näin sunnuntai-aamuna sain kynän käteeni, joten kerron pienen tarinan näistä lapsista.

En muista, että mikä vuosi se oli kun Pinsiöstä suuntasimme sukuloimaan Toijalaan Eliina ja Yrjö Nuoran luokse tupaantuliaisiiin. Ja uusilla asuinsijoilla syntyneet lapset mukana. Lapset valokuvattiin pihapiirin pehmeässä heinikossa.

Lasten nimet ovat vasemmalta oikealle: Kirsi, Tarja, Markku, Merja, Terhi ja Hanna. Nämä lapset ovat kolmannen polven Uosukaisia. Kerro edelleen, että minun on ollut tilaisuus seurata näiden lasten kasvamista, koulutusta ja myös valmistumista omaan ammattiinsa. Sanon karjalaisittain: "Jokahisel on omat jalat pöyvän alla", siis omat ammatinsa, jopa omat perheensä ja jopa neljäs sukupolvi kasvamassa.

Tämä heimo-kysymys on mennyt meillä täällä Isäimmemaassa vähän sekaisin. Minulla on kouluaajalta jäänyt mieleen sellainen, jotta opettajani sanoi, että savolaiset ovat karjalaisen ja hämäläisten sekoitusta, sekoituksesta syntynyt heimo. Tässä elä-

män iltapäivinä tulee mieleen tuollaisetkin asiat, jotta siis osittain tuo Savon heimo alkaa levitä Etelä- ja Keski-Suomeen.

"Aika rientää ja me ajan mukana".

Aika ei pysähdy, tämän kuvan tarinaan sopii mainiosti kuvassa olevat pienet tytöt, jotka tämän päivän työssään ja toimessaan ovat velvollisuuttaan täyttäviä kansalaisia. Olkoon heimo karjalaisuus, hämäläisyys tahi savolaisuus. Minulla on ollut aina ajatuksissani sakkolalaisten perinteiden valvominen suvuttain, kylittäin ja perheittäin ja se, että kertoisimme nuorimmillemme sukujuuramme. Kaikissa asioissa "Hyvä kylvetty siemen antaa runsaan sadon".

Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseuran ja Sakkolan Sotainvalidi- ja veteraanikerhojen yhteistä

PIKKUJOULUA

vietetään Tampereella UKK-instituutissa
lauantaina joulukuun 19. pñä -87 klo 13.

Tilaisuus aloitetaan PIKKUJOULULOUNAALLA, minkä jälkeen jatketaan ohjelman ja seurustelun merkeissä. Osakulujen peittämiseksi osanottomaksu, johon sisältyy lounas kinkkuineen ja laatikoineen, on aikuisilta 25 mk ja lapsilta 10 mk. Tervetuloa!

Sakkolan Kirkonkylän
Nuorisoseura

Sakkolan Sotainvalidi- ja
veteraanikerhot

Lisää kesäisistä Sakkola-juhlista

Neljännetkymmenen Sakkolan Pitäjäjuhlat pidettiin Tampereella kaksipäiväisinä. Lauantaina 1 päivänä elokuuta kokoonnuttiin viettämään Muistojen iltaa Tampereen Kauppaoppilaitoksella.

Koska Sakkolan sotainvalidi- ja ve-

dan Alfidi. Irja Jääskeläinen esitti yksinlaulua ja häntä säesti koululainen Valtteri Vahtola. Tämän jälkeen nähtiin eräs kohtaus Väinö Linnan Tuntemattomasta Sotilaasta. Kohtauksen oli suunnitellut ja kertoi näyttelijä Reino Kalliolahti. Kapteeni

Alikers. Antti Rokka, pienviljelijä Kannakselta, oli asemasodan aikana kesällä 1943 eräänä iltpäivänä vartiossa ja kaiversi lamppuun koristeita kun tarkastava eversti yllätti hänet.

— Mikä mies te olette? — Vartiomies mie ja vartiomies onki sellane mies jot hänel ei pie rähissä! Heä ko neät o soat suuret valtuuvet. . . — Mitä te teette? — Mie kaiverra lampujalkoa. Et sie neä? Joha teä o senverra hahmolloa. Täst tulluoki sellane jot pois tielt! — Ettekö te käsität, että te olette vartiomies? — Kylhä mie käsität, miks mie muute täs oisi ja yhteneä katselin periskooppii? — Mikä teidän nimenne on? — Rokka Antero, toista etunimnee ei uo. Te kuulette viel tästä, sanoi eversti ja lähti.

Eversti teki ilmoituksen Rokan röyhkeästä käytöksestä kapt. Lammille. Kapt. Lammio määräsi rangaistukseksi Rokan ryhmineen siivoamaan komentokorsun ympäristöä, sekä koristelemaan polkujen reunoja pyöreillä kivillä. Rokka kummin kieltäytyi tehtävästä ja sanoi: — Jos kuka mannyö, se mannyö, mie en lähe! Lyhyen väittelyn ja sanaharkan jälkeen Lammio sanoi Rokalle: —

Nyt on pojat yksin sun valvari vei sun valvari vei. Piirileikki kuului koko iltamävään ohjelmaan.

teraanikerho täyttää 45 vuotta niin tämä ilta oli omistettu Sakkolan sotainvalidien kulkeman tien muistelemiseen. Väkeä kokoontui tilaisuuteen runsain joukoin ja se on osoitus siitä, että tällaiset kokoontumiset koetaan jatkuvasti tarpeellisiksi vuosittaiseksi tapahtumaksi.

Kun ohjelman alkamisen aika lähestyi niin oli tilava juhlasali täyttynyt peräpenkkejä myöten runsaasta yleisöstä ja iloinen puheensorina kuului joka puolelta kun kyseltiin kuulumisia toisiltaan.

Ilmat aloitettiin reippaasti musiikilla kun kuusitoistamiehinen orkesteri Tammer-hanurit kajautti Esko Koskisen johdolla marssin Ankkurit ylös!

Tervetuloitovotuksen jälkeen Reino Volanen lausui Yrjö Jylhän runon Hyvästi Kirvesmäki sekä Lauri Vi-

ni Lammion osan esitti Juhani Nieminen sekä alikersantti Rokan osan Martti Karonen. Seuraavassa lyhyitä otteita näytelmästä:

Juhlatanssiaiset kuumimmillaan.

Lempäälän karjalaiset retkellä Itä-Suomessa

Lempäälän karjalaseura teki kesäretken Itä-Suomeen 25—26 pvä heinäkuuta 1987. Matkan järjestäjänä ja vetäjänä toimi Elli Pulakka ja turvallisuudesta kyydistämme huolehti tuttuun tapaan autonkuljettaja Ari Valli.

Lähtöaamun sadetta lukuun ottamatta sääkin suosi meitä koko matkan ajan. Jo matkan alkutaipaleella Elli huolehti meistä äidilliseen tapansa. Hän oli Esteri Naskalin kanssa leiponut meille piirakat ja laittanut eväsleivät ja maitotölkit mukaan koko joukolle.

Ensimmäinen päämäärämme oli Heinäveden luostari, jossa ruokailimme ja tutustuimme tähän kuuluisaan pyhään paikkaan oppaan opastuksella, hänen kertoessaan tämän Valamon luostarin historiaa ja vaiheita.

Heinävedeltä matkamme jatkui kesälahdelle, jossa majoituimme Kar-

jalan kahden tai neljän hengen mökkeihin. Hyvin kaunis paikka rantoi-neen ja mökkeineen.

Illalla kävimme tutustumassa Villalan kyläkirkkoon, jossa oli meidän

Retkeläisiä Villalan kyläkirkon rappusilla.

Olette taistelijana paras mies minkä olen nähnyt, mutta alkää jatkako siitä harhaluuloa, että se antaisi teille kaikki anteeksi. . .

— Teillä on tilaisuus korjata kaikki tulella ryhminne suorittamaan antamani tehtävä!

— Mie en tule, sanoi Rokka. Lammio: — Se tietää sota-oikeutta! Rokka: — Tietää se paljo muutakii. . . Älä sie ukko ala pitteä pelijäis miu kerallai. Tiijet sie, kuule, jot miu ras-koan oleva eukkoi niitteä itse ruista Kannaksel ja sie mokoma vähä-älyne meinoat panna miut teäl laittelemoa kivilöi siu polkuloiheis reunoil! Ai perkele! Luulet sie tosissais jot miu vieter venny loputtommii. . ? Mie vaa en siihe hommaa lähe! Usot sie sen? Et sie neä mihi myö joutu-toa? Ei kuulu kauvoa ko myö olloa semmoses liemes jot hitto! Meis kuoluo viel toine puol ja työ onnettomat

senko kurist mäkätättä! — Työ joututta viel ampumoa miehii jos teä peli jatkuu. Mie sano siul, jot älä käse minnuu siihe hommoa. Sovas mie tien mitä pitteä, mut leikkimeä mie en ruppie! — Vie sota-oikeuuvie, jos tahot! Senko voa muistat, jot mie en kuole niiko koira. Siin kuoluo muutama ukko ensittäi. Paina teä mieleheis! Mie nyt lähen!

Esityksen jälkeen pyydettiin näyttämölle oikein oikea Rokka, Viljam Pylkäs. Viljam tunnetaan Väinö Linnan romaanissa Tuntematon Sotilas Rokan esikuvana. ”Rokka” arveli, kun haastatteli Lauri Lamppu kysyi häneltä hänen ja Lammion välisistä kireistä suhteista, niiden kehittyneen jo pitemmän ajan kuluessa. Mitään Lammion pelkoa ei ollut. . . ”Heä soatto pelätä enemmä

sakkolalaisten entinen tuttu kirkkomme alttaritaulu. Alttaritaulu oli matkoillaan kovasti tummunut entisestään, mutta silti sama, jossa Jeesus siunaa opetuslapsiaan. Hänet otettiin ylös taivaaseen, niinpä mekin vielä tänään saamme olla tuon siunauksen kohteena.

Kirkossa oli pieni mutta herkkä hetki virsineen ja puheineen, meidän ajatustemme askarrella muistojen mukana kirkkomatkoilla Sakkolassa.

Sunnuntai-aamuna aamupalan jälkeen läksimme kohti Punkaharjua ja tutustuimme Retrettiin, tuohon ihmeelliseen kallioluolaan, joka on taidetta täynnä.

Parin tunnin ihmettelyn jälkeen taas jatkoimme Parikkalaan, Karjalan Lomahoviin ruokailemaan.

Täältä läksimme kylläisinä ja virkistyneinä kohti Imatraa ja jouduimme juuri sopivasti näkemään kun koski kuohui. Se oli mahtava näky.

Matkamme jatkuikin sitten jo kohti Lempäälää, välillä kahvitaukoja pitäen ja herkutellen mansikoilla.

Automatka sujui rattoisasti, laulel-len ja runoja lausuen. Sana oli vapaa myös vitsin kertojille, joten kuultiin

minnuu. . .”

Iltajuhlassa saivat Sakkolan sotainvalidi- ja veteraanikerho vastaanottaa tervehdyksiä ja onnentoivotuksia. Tampereen Veljeskuoron vahvistettu kvartetti lauloi dir. mus. Alvar Kivimäen johdolla ja lauluesityksen jälkeen kuoron vpj Heimo Heikkilä toivotti onnea kerholle ja kuoron sihteeri Olavi Petäjä ojensi kukkakimpun. Suvanto-säätiön puolesta onnittelivat hallituksen pj Yrjö Raaska ja siht. Esko Kallonen. Sakkola-seuran edustajana Janne Lopenen ojensi adressin jossa oli yli 20 seuran jäsenen nimet. Tampereen sotainvalidien sähkösanoma julkiluettiin.

Väliajan jälkeen jatkettiin yhteisellä piirileikillä ja ilta huipentui yleiseksi karkeloksi.

Martti Karonen

Elettyä elämää 80 vuotta II

Palattuani kotimaahan pidin luonnollisena hakeutua työhön kotiseudulleni. Toimin Malmin työtuvan johtajana 1936—1937. Vuosina 1937—1939 olin johtajana ja opettajana Viipurin läänin kotiteollisuuskoulussa Johanneksessa ja Koivistolla. Tuskin ehdin aloittaa Koivistolla, kun evakkomatka ja talvisota katkaisivat kaikki suunnitelmat.

Seuraava tehtävä aukeni Vapaan Huollon Uudenmaan läänin siirtoväen työtupien perustajana, tarkastajana ja opettajana, johon tehtävään minua pyydettiin. Yhdessätoista työtuvassa Uudellamaalla ommeltiin ja kudottiin siirtoväen tarpeisiin. Työni ohella opiskelin Ateneumin il-takoulussa (1940—1941).

Marraskuussa 1941 minut kutsuttiin uuteen tehtävään. Työni Itä-Karjalassa, Aunuksen piirin työtupa- ja kotiteollisuustarkastajana. Sikääläiselle siviiliväestölle tarkoitettu naisten työtoiminta oli suunniteltava ja luotava itsenäisesti, koska yleisiä toimintaohjeita ei ollut. Tämän laatuksen toiminnan oli kuukautta aikaisemmin aloittanut lotta, käsityöopettaja Maija Stenij, joka toimi koko Itä-Karjalan työtupa- ja kotiteollisuustarkastajana. Tehtäväni, joka kuului Itä-Karjalan sotilashallinnon alaisuuteen, mainittiin Aunuksen alue-esikunnan antamassa työtodistuksessa:

monta hauskaa juttua. Olipa mukana myös laulajatar Aila Heikkilä, hän hääraisi Ellin apuna ja myös lauloi iloksemme ja laulatti koko joukkoa.

Pidettiin pienet arpajaisetkin matkan piristykseksi. Uskon, että retkeiläiset, niin karjalaiset kuin hämäläisetkin olivat tyytyväisiä ja kiitollisia onnistuneesta retkestä, joutuimme jo hyvissä ajoin kotiin, kertomaan matkan vaiheita ja sulattelemaan kaikkea näkemäämme ja kokeamaamme.

S.K.

”Tänä aikana Tyyne-Kerttu Virkin tehtäviin kuului kotiteollisuustaidon uudelleen käyttöön saattaminen. Laajassa, oma-aloitteisuutta ja järjestelykykyä vaativassa tehtävässään hän on osoittanut erittäin hyvää taitoa, tarmoa ja kekseliäisyyttä.”

Aunuksen työtuvalle oli noin 80 työntekijää ja kotona työskenteli noin 300 naista, jotka valmistivat vaatteita ja tallukoita tilaustoina. Tehtiin myös perinteisiä käsityöitä, kuten revinnäisiä ja olkipalmikkoa, josta valmistettiin mm. noin 1000 hattua Suomeen myytäväksi. Perinteisen käsityötaidon elvyttämiseksi järjestettiin kursseja aunukselaisille samoin kuin suomalaisille opettajille, jotta he omassa työssään voisivat opettaa näitä taitoja oppilailleen. Varsinaisen opetustyön aloitin nuorille tytöille tarkoitettuna revinnäiskurssilla, joka kuitenkin olosuhteiden pakosta jäi ainoaksi.

Kun työ oli saatu hyvään vauhtiin aloitin käsityöiden ja mallien tallentamisen, joita jouduin keräämään kulkemalla talosta taloon tilapäisillä kyydeillä. Luovuttamistaan töistä ja malleista itä-karjalaiset saivat vastineeksi heille tuiki tarpeellisia vaatteita ja jalkineita. Monet löydöt tehtiin hyljättyistä vaatekasoista. Keruutyön tarkoituksena oli perustaa Aunuksen käsityö museo. Tätä silmälläpitäen järjestettiin työtuvan keväthuhlan yhteydessä (1942) museonäyttelyn avajaiset. Valtaosa töistä koostui karjalaisista käspaikoista ja revinnäisistä.

— Aunuksessa tapasin vanhan mummon, joka kyynelehtien kertoi aikoinaan tekemistään kauppamatkoista Suomeen. Heidän nyyttinsä olivat olleet pullollaan pitsejä ja hienoja pellavakankaita. Tällaista perua on todennäköisesti kodistani saama kaunis aunukselainen nyplätty kaitaliina, joka oli ostettu Sakkolassa 1910-luvulla.

Vuonna 1944 minut pyydettiin

Helsinkiin päätoimittajaksi Yhtyneitten Kuvalehtien käsityölehden Omin Käsin, joka oli perustettu vuonna 1941 päätoimittajanaan Linda Eerikäinen. Tavoitteenani oli alusta lähtien luoda Omin Käsin-lehdestä korkeatasoinen alansa erikoislehti, jonka tuli sisältää ja välittää yhtä hyvin uutta taidekäsityötä kuin suomalaista käsityöperinnettä. Tässä työssäni saatoin hyödyntää monin tavoin sitä tietoa ja taitoa, jota olin saanut mm. Aunuksessa. Toimittajan tehtäviin liittyneiltä matkoiltani kertyi melkoinen määrä omin kustannuksin hankkimiani esineitä eri maista: nukkeja, rasioita, kirjailtuja liinoja ym. Eestistä, Afrikasta, Japanista, Meksikosta sekä muista maista, joitten käsityötaidon näytteitä ja työtapoja esitelin lehdessä. Tätä työvaihetta kesti 26 vuotta, vuoteen 1970, jolloin siirryin eläkkeelle.

Työni jatkui kuitenkin edelleen Vokki Oy:ssä, koti- ja taideteollisuusliikkeessä, jonka perustimme jo vuonna 1947 Edith Verkkolaisen, alan tunnetun viipurilaisen liikkeen omistajan kanssa. Toimin aluksi liikkeen mallisuunnittelijana, sittemmin myös toimitusjohtajana. Vokki jatkoi aluksi Siirtoväen Kotiteollisuusyhdistyksen toimintaa kotiteollisuuden käytännöllisen ja taiteellisen kehittämisen hyväksi antaen siirtoväkeen kuuluville karjalaisille kotityötä. Vokki tarjosi työtilaisuuksia myös käsityön tekijöille ja taiteilijoille, joiden taidonnäytteet antoivat Omin Käsin-lehdellekin oman lisänsä.

Hämeen Jääkäripataljoonan Toimiupseeriyhdistys 65 vuotta

Itsenäinen Suomi täytti tänä vuonna 6. 12. 70 vuotta. Suomen historian kauneimmaksi sankaritarinaksi sanottu Jääkäriiliike oli eräs itsenäisyytemme mahdollistaja. Jääkäreiden perinteitä vaalii omalta osaltaan 65 vuotta 10. 10. täyttänyt Hämeen Jääkäripataljoonan Toimiupseeriyhdistys ry.

Tämä lähes 60-jäseninen yhdistys — Suomen ainoa joukkoyksikköyhdistys — on pitänyt sodanjälkeisenä kotipaikkanaan Hämeenlinnaa.

Tällä hetkellä pääosa jäsenistöstä työskentelee Hattulassa Parolannummella.

Viime vuonna päästiin Hämeenlinnassa Toimiupseerit ry:n kanssa sopimukseen tilojen ja työskentelyn rationalisoimiseksi, jolloin uudeksi toimitilaksi tulisi Suomen kasarmilta peruskorjattava rakennus. Tämä entinen sotilaskoti tulee saamaan kokous-, sauna- ja ravintolatilojen lisäksi perinnehuoneet. Työn on luvattu valmistuvan vuoden 1988 loppuun mennessä. Yhdistykset säilyvät veljellisestä yhteistoiminnasta huolimatta itsenäisinä.

Yhdistys toimi perustamisvuonna 1922 Savon Jääkäriyrykmentin III pataljoonan Aliupseerikerhona ja ensimmäinen puheenjohtaja oli jääkäriväpeli Karl Ernst Rautasäle (ent. Grönroos).

Nimi on seurannut aina joukon nimeä ja on kokenut seuraavat muutokset: 1927 Savon Prikaatin III pataljoonan Aliupseerikerho, 1930 Vuoksen Jääkäripataljoonan Aliupseerikerho, 1936 Jääkäripataljoona 4:n Aliupseerikerho ry, 1957 Hämeen Jääkäripataljoonan Aliupseerikerho ry ja 1975 Hämeen Jääkäripataljoonan Toimiupseeriyhdistys ry.

Pisimmän ajan yhdistys on ollut luovutetun Karjalan Sakkolassa. Siellä Kiviniemen Kasarmilassa lähellä

Vuoksen rantaa kerho kehittyi 16 vuotta, kaikki oli kuin yhtä perhettä.

Seuraava kotipaikka osoitettiin perinnerikkaalta Linnankasarmilta Hämeenlinnasta vehmaan Vanajaveden rannalta. Nykyinen jäsenistö jatkaa sääntöjemme mukaista toimintaa henkisen ja fyysisen kunnan kohentamista ja isänmaallisten perusarvojen parantamista yksilöä unohtamatta.

Valvutuneisuutta parannetaan puolin ja toisin yhteistyössä paikallisten yhdistysten kanssa. Myöskin reservin aliupseerit erityisesti Valkeakoskella ja Tampereella ovat jatkuvasti toiminnassa mukana.

Vaikkakin paljon erittäin arvokasta perinne-esineistöä katosikin sodan pyörteissä on siitä vielä paljon tallellakin. Eräaseen palkintoesineeseen liittyvää tekstiä lainaan v. 1967 Hämeen Jääkäri-lehdestä numero 45, jossa kirjoittaa toimitussihteeri, kolleas Risto Virtanen näin:

”Lähdemme aliupseerikerholle. Saamme oppaaksemme luutn. evp Tossavaisen, joka on vanhoja HämJP:läisiä ja ollut mukana jo pataljoonan ollessa Karjalassa. Hän esittää meille upean pokaalin, joka on silloisen ministeri Oksalan lahjoittama ja josta koko maan eri joukko-osastot kilpailivat. Talvella kilpailtiin hiihdossa ja kesällä olivat lajit marsi, josta 1 km suoritettiin kaasunamari päässä ja se piti pitää päässä myös ammunnan aikana. Mahtoi olla vaikeaa! Lisäksi lajeihin kuului kessällä vielä uinti. Siihen aikaan oli uimataidottomuus paljon yleisempää kuin nykyään, mutta siitä huolimatta kaikkien oli uitava vaadittu 300 m, sillä aika ei ratkaissut vaan se, että jaksoi perille.

Tuohon pyttyyn liittyy monia hauskoja tarinoita. Kerrankin eräs väpeli oli salaillut uimataidotto-

muutensa ja oli uiskennellut harjoituksissa toinen jalka pohjassa, mutta se huomattiin. Hän pyrki vielä kilpailutoimikuntaankin, mutta kun tiedettiin, mistä kenkä puristaa, ei häntä huolitettu sinnekaan, vaan pantiin kilpailemaan. Tradio ei kerro, yritti-kö tuo väpeli vielä kilpailussakin uida toinen jalka pohjassa, vaan painuiko hän suosiolla pohjaan. Pidettiin kunnia-asiana, että jokainen osasi uida.”

Yhdistyksen pj on sotilasmestari Markku Rastas ja sihteerinä väpeli Jussi Erkkilä. Perinne- ja tiedotussihteerinä on sotilasmestari Markku Kuivalahti.

Hallituksessa istuu myöskin yli-luutn. Keijo Eriksson ja sotilasmestari Pentti Jokinen sekä väpeli Timo Kotisaari. Kunniapuheenjohtajana on sotilasmestari evp Toivo Paukunen.

Yhdistys vietti juhlapäiväänsä perinteisesti — kuitenkin pienimuotoisemmin — keskittyen 1992 pidettävään 70 v tilaisuuksiin. Kansallisena liputuspäivänä 10. 10. 1987 laskettiin seppeleet Hämeenlinnan ja Hattulan sankarihaudoille ja pidettiin juhla-kokous.

Kokouksessa palkittiin Toimiupseeriliiton ansiomerkillä sotilasmestari Markku Rastas, väpeli Jussi Erkkilä ja Timo Kotisaari, yhdistyksen pronssisella ansiolevykkeellä yli-luutnantit Pauli Kallio ja Keijo Eriksson sekä sotilasmestari Markku Kuivalahti.

Yhdistys kiittää kaikkia 65 vuoden aikana yhteistyössä olleita yksityisiä ja yhteisöjä toivoen yhteistoiminnan jatkuvan.

Valoisa katse luoden tulevaisuuteen, perinteitä ja historiaamme unohtamatta kohti 70 v. juhla on koko jäsenistön yhteinen teema.

Markku Kuivalahti

Yhteinen kieli ja mieli yhdistävät Karjalaisseurat etsivät ystäviä

Karjalan Liitto on laajentamassa työmuotojaan. Uudeksi toimintaraksi muokataan ystävien välitystä — karjalaisten kesken. Liiton hengellisen toimikunnan työvaliokunta patistaa karjalaisseurojen piirejä etsimään alueeltaan lähimmäispalvelusta innostuneita ihmisiä. Koulutusta ja tietoa aiotaan alkuun hankkia niiltä yhteisöiltä, jotka jo välittävät ystäviä. Oman, karjalaisten kesken ystäväläilyksen perustamista harkitaan siten, kun karjalaisseurojen jäsenistä riittävän moni on käynyt ystäväläilykurssin.

Ystäväläilyä on viritelty Karjalan Liiton piirissä jo parin vuoden ajan. Karjalaisyhtymäisille vanhuksille, vammaisille, sairaille, laitoksissa hoidettaville ja yksinäisille halutaan löytää omanheimoisia ystäviä.

Kouvolassa liiton hengellisillä päivillä pidettiin viime keväänä lähimmäispalveluseminaari. Se osoitti, että moni karjalaisseurojen jäsen olisi halukas ryhtymään ystäväksi. Mutta kenelle ja miten? — vastauksia haetaan nyt ystävätoimintaa jo pitkään harjoittaneilta yhteisöiltä: Suomen Punaiselta Ristiltä, Vanhustyön Keskusliitolta, seurakunnilta sekä kan-

salais- ja työväenopistoilta.

Oman ystäväläilykoulutuksen aloittamista Karjalan Liiton hengellisen toimikunnan työvaliokunnan puheenjohtaja **K a a r l e V i i k a** ei pidä tässä vaiheessa tarpeellisenä, koska oppia saa jo olemassa olevilta kursseilta. Eikä esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin ystäväläilykurssin suorittaminen velvoita ryhtymään ystäväksi.

— Moni ystäväläilykurssilainen havaitsee koulutuksen aikana, ettei toiminta olekaan ihan sitä, mitä oli odottanut, kertoo SPR:n kouluttaja **M a r i t a N o r d q v i s t**. — Kurssin loppuun käyneistä vain osa ilmoittautuu kortistoihimme ystäväksi.

Miksi heimorajoja?

Suomen Punaisen Ristin periaatteisiin ei kuulu jaotella ystävän tarvisijoita tai ystäviksi halajavia ihonvärin, iän, sukupuolen, kansallisuuden enempää kuin heimonkaan mukaan.

Miksi siis karjalaisseurat lähtisivät välittämään ystäviä vain heimosisarten ja -veljien kesken?

— Monta karjalaismummoa tai

-pappaa varmaan ilahduttaisi, jos ystävä, joka häntä tulee katsomaan, haastaisikin hänen omaa murrettaan. — Yhteisen kielen lisäksi meillä karjalaisilla on varmasti vähän yhteinen mielikin. Sama kulttuuritausta auttaisi ystävystymisessä, arvelee rovas-ti Viika.

Aluksi yhdyshenkilöt

Karjalaisseurojen piireihin liitto toivoo aluksi etsittävän ystäväläilyä innostuneita yhdyshenkilöitä. Näiden tehtävänä olisi ottaa selville, mistä piirin alueelta lähimmäispalvelukoulutusta saa. Yhdyshenkilöt kokoaisivat myös karjalaisseurojen jäsenet piiristään ystäväläilykurseille.

— Oman välityksen perustamista piireihin ja paikallisseuroihin on aika harkita sitten, kun ystäviä on koulutautunut jo suurehko joukko, toteaa Kaarle Viika.

— Lämpöä ja myötäläilyä kykyä meiltä karjalaisyhtymäisiltä ei ole moitittu puuttuvan. Ystäväläily on nykypäivänä yksi tapa osoittaa, mitä elävä karjalaisuus on. — Lähimmäistyöhön toivomme saavamme mukaan myös sukujuuriltaan karjalaisia nuoria. — Uskon, että arkielämän kanssakäymisten kautta perinteiden siirtyminenkin sukupolvelta toiselle onnistuu, Viika arvelee.

H. Valta

Jos maaliskuulla olisi helmikuun voima, niin se kylmättäisi emännän kädet taikinaan ja varsan hevosen vatsaan.

Käkisalmen sanomien Viikon virrestä: Pakkanen paukkuvi nurkissa, ei tarkena muussa kuin turkissa.

Tätähä se pitteä mut toista aatteluo.

Ennehä se Jumala ilmaase asettaa, ko syntine syvämiestä kääntää.

Yhe hyvä ei uo jokahise hyvä.

Rajalla on rajan kirot.
Taitaa tulla pahat ilmat, ko
Pietari tulet noi läjöstää.

Myö ollaa poikii punaselt puukirkolt!

Hyväst ko mää, ni parempi pääset!

Tinki, tinki vaa, siinhä kieleiski kulluu.

Ei mene kesä vesittä, eikä talvi pakasitta.

Kuu kehäs, taivas tähes: kyntäjä on kynsillä.

Nii vinkuu, ko sika aijaraavos!

Kuunteluo ko sika syyhytystä.
Tuntuo sikaki syöttäjäese.

On olevinnoa ko sika, mänevinneä, vanha leppäkello kaulas.

SELVITTÄKÄÄ HYVÄT IHMISET MIKÄ ON LEPPÄKELLO?

V J

Muistoja Suureltasuolta

Kuten muistamme ja kartoista näemme, oli Sakkolan Kirkonkylän ja Pyhäjärven Miissuan kylien välillä monen kilometrin Sakkola Suurisuo. Jonka rajana olivat Sipilänmäki, Rapaharju, Miissua ja Soprikkalan — Kurikkalan kylien välinen metsä- ja niittymaasto, Syvänojan- notkon reunat ja Sakkolan Kirkonkylän laitamaat.

Suon keskellä olivat pienet Kaat- ralammet, joiden silmäke höyräsi sulana pakkastalvinakin. Suolle laski ympäristöstä lukuisia luonnonoja, joita oli aikojen kuluessa perattu ja rantamaita kuivattu. Nämä ojat yhtyivät Perälampeen, josta ne muodostivat oikean lammen, jonka pinta oli lähes kokonaan vesikasvien peitossa, vain vähäinen ”sulapaikka” oli lammen keskellä. Suurisuo per- kauksen ja ojituksen seurauksena katosi koko Perälampi, muodostaen vain ojen yhtymäkohdan. Aikoinaan Perälampi, oli hyvin kalarikas, siitä levisi haukia matikoita ojen kautta aivan niiden latvoille asti. Riikosen ja Vuotilaisen niittyjen yhtymäkohdassa oli laajempi lehmien juottopaikka, josta haukia saatiin pyydyksiin.

Suurisuo ojat yhtyivät Perälammella ja laskivat oikeana joentapa- sena uomana Sakkolan peltojen läpi Suvantoon. Perälammessa asusti vesilintuja, poikkesipa joutsenkin sielä muuttomatkailloin, samoin kurkiparvet vierailivat sen ympärillä metsäpeltoilla.

Aikoinaan oli niittyheinää tehty lammen ympäriltä ja rannoilta, jonka muistona siellä oli kaksi harmaantunutta latoa ja heinäpieleksen pohja menneeltä ajalta.

Sakkolan korpi rajoittui Suuren- suon reunoille, muodostaen oikean tervaleppämetsikön Riikosen palstan rajalla. Metsän lieene omistanut Met- säpirtin ja Sakkolan seurakunnat. Itse suureunoilla kasvoi kitukasvuista suomäntyä. Keskellä suota oli muu- taman hehtaarin laaja hetteikkö, jos-

sa ei puita ollut lainkaan, vain kellu- vissa mättäiköissä pesi lukuisia kala- lokkiyhdyskuntia, joiden munia me pikkupojat keväisin haimme. Suolla pesi myöskin kurki aivan säännöl- lisesti, sen lentokyytöntä poikasta me yritettiin ottaa kiinni juoksemalla, siinä kuitenkin onnistumatta. Itse asiassa emokurki meitä houkutteli pois pesältään.

Suohaukka pesi myöskin suolla, siitä oli aikoinaan Kuvalehdessä v - 28 laaja tutkielma ja valokuvia.

Suon rauhallisilla reunamilla, het- teisten korpien vaiheilla oli myös run- sas kanalintukanta, metsoa, teertä ja pyytä tapasi siellä. Myös kettu ja hilleri asustivat suon lähellä. Hilleri, kärppä ja lumikko erikoisesti juuri niittylatojen alla sekä korven ojitetun alueen kantojen alla. Myös jäniskan- ta oli suon seudulla runsas.

Noitermaasta Soprikkalan niitty- jen läpi vei tie suon reunamalle, jos- sa ”pölkkytie” kulki suon yli Sakko- lan tilusten läpi. Milloin ”pölkkytie” oli rakennettu ei ole tiedossa. Tunnettu sakkolalainen vaikuttaja Martti Karonen kertoi heillä olleen ”pajo- kat” eli tien määräosat sen kunnos- sa pitämiseksi jokaisella talolla joi- den maita oli suolla. Veihän ”pölk- kytie” Sipilänmäen talojen niityille ja osaksi peltoraivioille ainakin talvitie- nä, joka oli talvisin ajettavassa kun- nossa.

Monilla Sipilämäen taloilla oli pel- toja, niittyjä ja metsiä tämän suon takana, olipa pari vesikatossa olevaa taloakin, toinen ”pölkkytien” päässä ja toinen oli Valtter Aarnion sauna- talo raivaamiensa peltosarkojen kes- kellä.

Suurisuo laaja aukea näkyi hyvin varsinkin Miissuan korkeimmalle kohdalle Vikströmin talon ikkunoi- hin. Aukeaa riitti aivan Sakkolan Kir- konkylään asti.

Suoreunoilla kasvoi monenlaisia harvinaisia kasveja, ainakin pari har- vinaista kämmekkälajia (orchis-

sukua) sekä kurjenkelloja. Kevätke- sät oli niittyjen väri suorastaan hui- kaisevan keltainen kulleroiden kukis- ta. Sakkolan kangas, Noitermaahan asti, oli keväisin vaalean violetti kan- gasvuokkojen kukista. Missään ei niitä uskoisi niin paljon löytyvän kuin siellä niitä kasvoi.

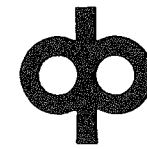
Kuinka syvä Suurisuo on rahkasam- malkerros oli, ei ole tiedossa. Kun me pojat uitiin suon keskellä rahkasam- malhetteikössä v 1927—31 tapasivat jalat pohjan joka oli kova, tosin sil- loin oltiin kainaloita myöten upoksis- sa, mutta kova pohja otti vastaan kuitenkin tasaisesti, niin luulisi, että tasainen pohja oli laajalti sammaleen alla.

Noitermaan Sammalkuivikeosuus- kunta nosti usean vuoden ajan sam- malta suolta suorastaan tehdasmai- sesti sekä myyntiin, että omiin tarpei- siin käytettäväksi. Haitermaan kylä- läiset nostivat myös sammalta kuivik- keeksi, kertoi Jenny Kuisma.

Talvisodan alkupäivinä olivat suol- la riviin jääneet kuivumaan nostetut ja nyt lumen peittämät sammalsei- päät hyvin näkyvissä. Tuolloin venä- läiset hävittäjät uskoivat keksineen- sä suomalaisjoukon ja monen hävit- täjän voimin hyökkäsivät näitä sam- malrivejä vastaan, ampuen auto- maattiasuin tuutin täydeltä, että vain sammalet seipäissä pölyisivät. — Lie- nee lentäjät ihmetelleet suomalaisten rohkeutta kun ei maastoutuneet?

Myös lähelle ”pölkkytien” päätä ampuivat venäläiset kranaatteja. Mi- kä lie ollut tavoitteena? Muutama korpikuusi ja suokoivu katkeilivat ja suolato hajosi tykkitulessa. Suurisuo muodostaa nyt yli 50 vuotta sitten muistoon jäänen yhden aarteen ko- tiseudun muistojen joukossa. . . Eh- kä siellä vieläkin pesii kurki ja lokit vartioivat pesiään sekä suohaukka lentää reviirollaan. Kangasvuokot ovat taas jo kukkineet ja muuraimien marjat alkavat punoittaa. . . Muut- tolinnut sinne voivat lentää. — Meil- lä on vain muistoja sieltä ja Sakko- lan Suurisuo on yksi niitä herkimpiä.

Heikki Karttunen

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

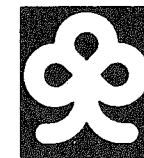
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

Tampereen Aluesäästöpankki

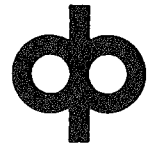
auttaa — neuvoo — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

joustavaa
pankkipalvelua

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1988 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 50 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 NARVA. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 NARVA. Käyttötilin numero
551 105-42772.

Vastaava toimittaja
Viljo Purontaa.

Toimituskunta Helmi Uosukainen,
Uuno Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.